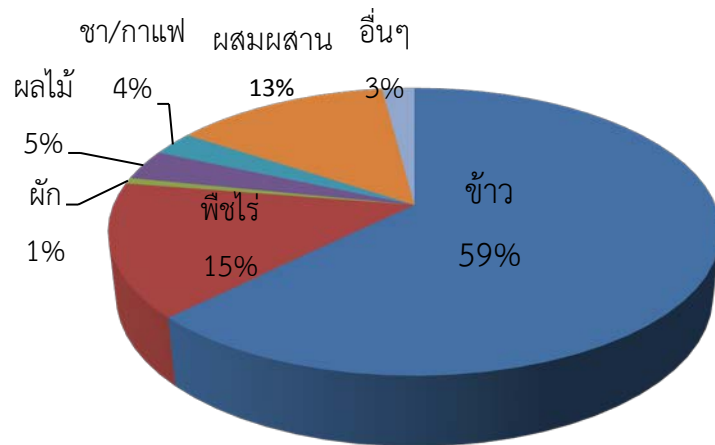

เกษตรอินทรีย์ (Organic Agriculture)

“เกษตรอินทรีย์ (Organic Agriculture) คือ ระบบการจัดการการผลิตด้านการเกษตรแบบองค์รวม ที่เกื้อหนุนต่อระบบนิเวศ รวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพ วงจรชีวภาพ โดยเน้นการใช้วัสดุธรรมชาติ หลีกเลี่ยงวัตถุดิบที่ได้จากการสังเคราะห์ และไม่ใช้พืช สัตว์ หรือจุลินทรีย์ที่ได้มาจากการดัดแปรพันธุกรรม (Genetic Modification) หรือ พันธุวิศวกรรม (Genetic Engineering) โดยเน้นการแปรรูปด้วยความระมัดระวัง เพื่อรักษาสภาพการเป็นเกษตรอินทรีย์ และคุณภาพที่สำคัญของผลิตภัณฑ์ ในทุกขั้นตอน”

สถานการณ์เกษตรอินทรีย์ไทย

- พื้นที่เกษตรอินทรีย์ไทยที่ได้รับมาตรฐาน 278,227.988 ไร่
- จำนวนฟาร์ม 14,018 ฟาร์ม ปริมาณการผลิต 50,000 ตัน
- มูลค่า 2,000 ล้านบาท
- ตลาดคู่ค้าที่สำคัญ ได้แก่ สหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกา จีน ญี่ปุ่น และสมาชิกอาเซียน
- สินค้าส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ ข้าวอินทรีย์และผลิตภัณฑ์ ผักและผลไม้ เช่น กลัวยหอม สับปะรด กลัวยหอม สับปะรด เงาะ มะม่วง มังคุด ทุเรียน ผักสลัด แครอท กระจับปี่เขียว สมุนไพร ชา กาแฟ ฯลฯ

การผลิตและการตลาดเกษตรอินทรีย์โลก

- พื้นที่เกษตรอินทรีย์โลก 318,125,000 ไร่ มูลค่า 2.88 ล้านบาท
- ประเทศที่ทำเกษตรอินทรีย์มากที่สุด ได้แก่ ออสเตรเลีย อาร์เจนตินา และสหรัฐอเมริกา
- ตลาดที่สำคัญ คือ สหรัฐอเมริกา เยอรมัน ฝรั่งเศส อิตาลี อังกฤษ
- ภูมิภาคเอเชีย พื้นที่เกษตรอินทรีย์ รวม 25 ล้านไร่
- ประเทศที่มีพื้นที่มากที่สุด ได้แก่ ประเทศจีน(11.875 ล้านไร่) รองลงมา คือ ประเทศอินเดีย (6.875 ล้านไร่)

แนวทางการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ของกรมส่งเสริมการเกษตร

1. อบรมเกษตรกรเข้าสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ 5,000 ราย
2. เพิ่มพื้นที่การทำเกษตรอินทรีย์ไม่น้อยกว่า 33,880 ไร่
3. ส่งเสริมให้ใช้นวัตกรรมเพิ่มศักยภาพการผลิตเกษตรอินทรีย์
4. พัฒนาการตลาดและภาคีเครือข่ายเกษตรอินทรีย์
5. ยกระดับสู่มาตรฐานสากล

โดย นางสุนิสา ประไพตระกูล
ผอ.กลุ่มคุณภาพและมาตรฐานสินค้าเกษตร

ศักยภาพ/จุดเด่น	ปัญหา/ข้อจำกัด	แนวทางการพัฒนา-แก้ไข
1. การพัฒนาเกษตรอินทรีย์เป็นนโยบายของประเทศ มียุทธศาสตร์ในการดำเนินงานและแผนการขับเคลื่อนที่ชัดเจน มีวิสัยทัศน์ให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการผลิต การบริโภค การค้าและบริการเกษตรอินทรีย์เป็นที่ยอมรับในระดับสากล	1. เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องเกษตรอินทรีย์ในเชิงลึก การถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เกิดการยอมรับการผลิตพืชอินทรีย์ยังทำได้ยาก	1. จัดอบรมให้ความรู้เจ้าหน้าที่อย่างเจาะเนื่อง สร้างนักส่งเสริมการเกษตรมืออาชีพด้านเกษตรอินทรีย์ จัดทีมทำงานโค้ชซึ่งเจ้าหน้าที่ใหม่ จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (KM) ระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานระดับจังหวัด และศึกษาดูงาน
2. ผลผลิตพืชอินทรีย์เป็นที่ต้องการของผู้บริโภคเนื่องจากเกิดกระแสความตื่นตัวในการดูแลสุขภาพตระหนักถึงปัญหาการเจ็บป่วยในการบริโภคอาหารที่ไม่ปลอดภัย สินค้าเกษตรอินทรีย์มีขีดความสามารถในการแข่งขันในระดับโลก ตลาดทั่วโลกต้องการมากขึ้น	2. เกษตรกรส่วนใหญ่ขาดความรู้เรื่องเกษตรอินทรีย์ และมีความเคยชินกับการทำการเกษตรแบบเดิมๆ ที่ใช้สารเคมี ปุ๋ยเคมี ฯลฯ และไม่สามารถปฏิบัติตามข้อกำหนดการผลิตพืชอินทรีย์ครบ 12 ข้อ เช่น การจดบันทึก การสร้างแนวกันชน ขาดกรรมสิทธิ์ในที่ดิน ฯลฯ	2. ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเกษตรกรก่อนเข้าสู่ระบบเกษตรอินทรีย์ ให้เกิดการยอมรับจากเกษตรกร โดยอบรมถ่ายทอดความรู้ให้สามารถปฏิบัติตามข้อกำหนดเกษตรอินทรีย์ ส่งเสริมให้เกษตรอินทรีย์เป็นทางเลือกของเกษตรกรที่ต้องการทำการเกษตรโดยไม่ต้องใช้สารเคมี
3. เป็นทางเลือกในการทำเกษตรของเกษตรกรเพื่อหลีกเลี่ยงจากวัฏจักรเกษตรเคมี ที่ก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพของเกษตรกรผู้ผลิตและต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น	3. เกษตรกรขาดปัจจัยการผลิตที่จำเป็นในการทำเกษตรอินทรีย์ เช่น เมล็ดพันธุ์ปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยอินทรีย์ สารชีวภัณฑ์ และแมลงศัตรูธรรมชาติ ฯลฯ	3. ส่งเสริมตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ให้มีความหลากหลายในพื้นที่ เช่น ตลาดเกษตรกร ตลาดชุมชน ตลาดสีเขียว ฯลฯ โดยใช้ตลาดนำการผลิตและสร้างเครือข่ายเกษตรอินทรีย์
4. การผลิตเกษตรอินทรีย์เป็นระบบการผลิตที่ดูแลสุขภาพแวดล้อม รักษาสมดุลของธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพ หลีกเลี่ยงการใช้สารสังเคราะห์ มีการนำภูมิปัญญา องค์ความรู้และนวัตกรรมมาใช้ในการผลิตตามแนวทางธรรมชาติ	4. ตลาดจำหน่ายผลผลิตเกษตรอินทรีย์ยังมีน้อยและราคายังไม่จูงใจกับเกษตรกร ขั้นตอนในการผลิตมีความยุ่งยาก แต่ราคาผลผลิตไม่ได้แตกต่างจากพืชที่มาจากการผลิตแบบเคมีทั่วไป	4. ส่งเสริมการผลิตปัจจัยต่างๆ ไว้ใช้เอง เช่น ปุ๋ยอินทรีย์ สารชีวภัณฑ์ (เชื้อไตรโคเดอร์มา บิวเวอเรีย) ปุ๋ยน้ำหมัก และสนับสนุนแมลงศัตรูธรรมชาติ (ตัวห้ำ ตัวเบียน) ฯลฯ
	5. ระบบการตรวจสอบรับรองแหล่งผลิตพืชอินทรีย์ของหน่วยงานราชการล่าช้า ยุ่งยาก หน่วยตรวจรับรองเข้าตรวจแปลงไม่ทันทำให้เกษตรกรเก็บเกี่ยวผลผลิตไปก่อน จึงไม่สามารถรับรองแปลงได้ และค่าตรวจรับรองของหน่วยตรวจรับรองเอกชนมีราคาสูง	5. ตั้งคณะทำงานตรวจประเมินแปลงเบื้องต้นระดับอำเภอ และให้อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (อกม.) ช่วยตรวจประเมินแปลงเบื้องต้นร่วมกับเจ้าหน้าที่เพื่อให้เห็นเวลา
	6. โปรแกรมฐานข้อมูลเกษตรอินทรีย์ของแต่ละหน่วยงานไม่เป็นระบบเดียวกัน ทำให้ไม่สามารถเชื่อมโยงฐานข้อมูลกันได้ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมไม่สามารถรู้ได้ว่าเกษตรกรรายใดได้รับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ภายหลังจากได้รับการตรวจประเมินแปลงเบื้องต้นไปแล้ว	6. ปรับปรุงโปรแกรมพื้นฐานข้อมูลเกษตรอินทรีย์ของแต่ละหน่วยงานให้เป็นระบบเดียวกัน สามารถเชื่อมโยงข้อมูล เพื่อความสะดวกของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่